

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M. A. (PARANGAT) SOCIAL SCIENCES (POLITICAL SCIENCE)
EXAMINATION: DECEMBER – 2023

THIRD SEMESTER

Subject: International Relations (PC-303)

Date: 21/12/2023

Total marks: 100

Time: 10.00 am to 1.00 pm

- Instructions:** 1) Attempt any *Five* questions.
2) All questions carry **equal (20)** marks.

- Q. 1)** Explain the Idealist Approach to study International Relations. (20)
Q. 2) Describe the meaning and nature of Balance of Power as a concept of International Politics. (20)
Q. 3) Define imperialism; Discuss its fundamental features. (20)
Q. 4) Explain the important landmarks in the history of Disarmament since 1945. (20)
Q. 5) Discuss the various methods or devices of Balance of Power. (20)
Q. 6) What is International Terrorism? How is the International community trying to fight the menace of International Terrorism? (20)
Q. 7) Discuss the efforts of United Nations for the protection of Environment. (20)
Q. 8) Examine India's demand for a permanent membership in United Nations. (20)
Q. 9) What is World Trade Organization? Discuss its objectives and role. (20)
Q.10) Write notes on any two of the following. (20)
a) Significance of International Politics
b) Problems of Equilibrium
c) The Third World
d) Sustainable Development

मराठी रूपांतर

सूचना : १) कोणतेही पाच प्रश्न सोडवा. २) सर्व प्रश्नांना समान गुण (२०) आहेत.

- प्र. १)** आंतरराष्ट्रीय संबंधांचा अभ्यास करण्यासाठीचा आदर्शवादी दृष्टिकोन स्पष्ट करा. (२०)
प्र. २) आंतरराष्ट्रीय राजकारणाची संकल्पना म्हणून सत्ता संतुलनाचा अर्थ आणि स्वरूपाचे वर्णन करा. (२०)
प्र. ३) साम्राज्यवादाची व्याख्या करा. त्याच्या मूलभूत वैशिष्ट्यांची चर्चा करा. (२०)
प्र. ४) १९४५ पासून निःशस्त्रीकरणाचे इतिहासातील महत्त्वाचे टप्पे स्पष्ट करा. (२०)
प्र. ५) सत्ता संतुलनाच्या विविध पद्धतींची चर्चा करा. (२०)
प्र. ६) आंतरराष्ट्रीय दहशतवाद म्हणजे काय? आंतरराष्ट्रीय दहशतवादाच्या धोक्याचा सामना करण्यासाठी आंतरराष्ट्रीय समुदाया कसा प्रयत्न करत आहे? (२०)
प्र. ७) पर्यावरण रक्षणासाठी संयुक्त राष्ट्रांच्या प्रयत्नांची चर्चा करा. (२०)
प्र. ८) संयुक्त राष्ट्रांमध्ये कायम स्वरूपी सदस्यत्वासाठी भारताच्या मागणीचे परीक्षण करा. (२०)
प्र. ९) जागतिक व्यापार संघटना म्हणजे काय? त्याची उद्दिष्टे आणि भूमिका यावर चर्चा करा. (२०)
प्र. १०) टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) (२०)
अ) आंतरराष्ट्रीय राजकारणाचे महत्त्व
ब) समतोल समस्या
क) तिसरे जग
ड) शाश्वत विकास